

Motion till riksdagen 2008/09:Ju398

av **Birgitta Ohlsson m.fl. (fp)**

Bekämpande av efterfrågan på sexköp

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa straffen för sexköpare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att brottsrubriceringen grovt sexköp införs.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om polisens arbete för att bekämpa sexköp.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade informationsinsatser om sexköpslagen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behandlingsstöd till sexköpare.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamma prostituerade, även prostituerade mäns, situation.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige under ordförandeskapet i Europeiska unionen 2009 bör lyfta fram frågan om kriminalisering av sexköp.¹

¹ Yrkande 7 hänvisat till UU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

I Sverige beräknas uppskattningsvis 25 000 män uppsöka prostituerade varje år. Enligt uppgift från Rikspolisstyrelsen 2007 har människohandeln för sexuella ändamål inte minskat. Det tyder på att det finns en efterfrågan trots sexköpslagen. Prostitution är en form av kvinnoförtryck som ytterst handlar om tanken att kvinnans sexualitet kan köpas och ägas. Prostitution innebär en grov kränkning av allas rätt till den egna sexualiteten. Prostituerades vardag präglas ofta av våld, missbruk av droger och social misär. En aktiv och uppsökande socialpolitik tillsammans med lagstiftning som kriminaliserar kunderna är medel för att bekämpa prostitution.

Rättsväsendet och sexköp

För att bekämpa sexköp och säkerställa att lagstiftningen mot sexköp efterlevs krävs att staten satsar seriöst med kunskap, pengar och intresse. De huvudsakliga bristerna i dag är att lagen är svårtolkad och att polisen inte kan göra husrannsakan eller frihetsberöva den misstänkte. Få sexköpare kan därmed fällas. Polisen bör tilldelas mer resurser för att bekämpa köp av sexuella tjänster. Enligt den praxis som har utvecklats krävs oerhört starka bevis för att sexuellt umgänge har skett för att det ska bli fällande dom. Om politiker ska visa att de ser frågan seriöst måste det läggas resurser på spaning, utredning och kartläggning.

Endast en sexköpare har dömts till fängelse för sexköp som huvudbrott av en tingsrätt i Sverige enligt statistik från Brå. Men straffet på två månaders frihetsberövande ändrades till böter i hovrätten. Straffet för att köpa en prostituerad är lågt, det sänder signalen att lagen inte behöver tas på allvar. Ett brott mot lagen ger böter, eller högst sex månaders fängelse. Denna straffnivå ligger på samma nivå som snatteri. Att köpa en annan människas kropp kan därmed ses som ekvivalent med att snatta i en affär. Detta är skamligt. Att köpa sex av till exempel någon som uppenbarligen är offer för människohandel borde moraliskt betraktas som köpt våldtäkt. Svenska domstolar måste pröva försvårande faktorer i samband med sexköp. Det är utmärkt att Hovrätten i Göteborg i september 2007 meddelat att den ska pröva åklagarens krav på fängelse för sexköpare i ett antal fall. Det är första gången en högre rätt gör det i Sverige. Det är på tiden. Folkpartiet har tidigare ställt krav på att en skärpt brottsrubricering ska införas, grovt sexköp, som gör det möjligt att döma till hårdare straff om försvårande omständigheter föreligger.

Stöd och information

Att köpa sexuella tjänster, eller känna att man vill det, är ofta förenat med känslor av skam. Det är inte alltid lätt att få adekvat stöd för att bryta sitt beteende. Det är angeläget att projekt som KAST (köpare av sexuella tjänster) som finns i Stockholm, Göteborg och Malmö eller liknande utvärderas och

om de är framgångsrika ges medel att fortsätta och eventuellt utöka sin verksamhet. Ökade informationsinsatser om sexköpslagen behövs även. Det kan ske genom att informationsmaterial, till exempel broschyrer, affischer eller skyltar, finns i miljöer där sexköp förekommer. Att köpa sexuella tjänster handlar ofta om en normaliseringsprocess; genom att uppmärksamma om lagens existens kan potentiella sexköpare få sig en tankeställare.

Föreställningen om "den lyckliga horan" finns i vårt samhälle, och den behöver bemötas. Genom att uppmärksamma prostituerades utsatta situation kan sexköp förebyggas. De män som prostituerar sig glöms ofta bort; även deras situation måste uppmärksammas. På Världskulturmuseet i Göteborg har en utställning om människohandel – "Trafficking" – ställts samman. Den pågår till mars 2008. I utställningen möts man av personliga berättelser, konst och dokumentärfilm som blandas med iskalla fakta om marknader, utbud och efterfrågan. Denna utställning skulle kunna göras om till en vandringsutställning, som breddas till att handla om prostitution generellt, och kombineras med seminarier runt om i Sverige.

Lyft frågan internationellt

Men frågan om sexköp behöver även lyftas i en internationell kontext. I EU är Sverige ensamt om att kriminalisera köparen. Så länge det finns efterfrågan på prostituerade kommer det att finnas ett utbud. När få frivilligt säljer sin kropp blir människor, framförallt kvinnor och barn, tvingade. För några år sedan legaliserades prostitution i Tyskland, och i Nederländerna har bordeller varit legala sedan slutet av 1990-talet. Men få infödda tyskor och holländskor drömmer om ett liv som prostituerade. Sexindustrin lider av rekryteringsproblem. En konsekvens är att de flesta prostituerade kommer från fattiga länder utanför unionen; många av dem vistas i EU illegalt. En del har förts hit av människohandlare.

Enligt EU:s polisbyrå Europol är sexhandeln en av de mest inkomstbringande verksamheterna för den organiserade brottsligheten. Denna kriminalitet hotar det öppna samhälle som EU vill försvara. Den europeiska kommissionen borde därför ta initiativ till en omfattande utvärdering av prostitution och dess inverkan på människohandel, organiserad brottslighet och jämställdheten mellan män och kvinnor och utreda om en europeisk sexköpslag skulle vara positivt för EU (se separat motion: En europeisk sexköpslag). Sverige bör under sitt ordförandeskap i Europeiska unionen 2009 ta initiativ till en europeisk diskussion om att kriminalisera efterfrågan.

Stockholm den 6 oktober 2008

Birgitta Ohlsson (fp)

Agneta Berliner (fp)

Maria Lundqvist-Brömster (fp)